

Ruwxi bay, kewli onıń shad.

Bastan-ayaq tolı muhabbat [4:117].

„She’rda qo’llaniladigan turli san’at she’riy musiqani amalga oshirishga yo’naltirilgan bo’ladi. Shu bois har bir she’riy sistema o’z xususiyati, an’anaviy vazni, ritmi hamda ohangiga ega“ [7:197]. Shunday ekan, tarjimon imkon qadar she’riy san’atlarni tarjimada ham aks ettirsa, asar estetik ta’sirchanligi saqlashga muvaffaq bo’ladi.

„Layli va Majnun“ dostonining jami 12 bobi qoraqalpoqchaga tarjima qilingan bo’lib, ulardagi baytlar soni muayyan o’zgarishlarga uchraydi:

№	Boblar	Asliyatda baytlar soni	Tarjimada baytlar soni
1	X	69	44
2	XI	150	83
3	XII	113	72
4	XIII	103	11
5	XIV	92	69
6	XV	64	38
7	XVI	58	67
8	XVIII	81	90
9	XIX	86	28
10	XXXI	123	27
11	XXXIII	126	43
12	XXXV	203	110

Tarjimada mazmun o’zgarish holatlari ham uchraydi. Chunonchi, XVI bob tarjimasi mazmunan asliyatga muvofiq emas. Tarjimada Majnunning otasi Laylining otasiga sovchi yuborganligi, Laylining otasi ularni o’ziga teng ko’rmay, rad javobini berganligi aks etadi. Asliyatda esa Majnunning otasi Layliga sovchi yubormaydi. Laylining otasi Qaysning Layli ishqida majnun bo’lganligini, ma’lomatga qolganligini eshitgach, Majnunning otasiga elchi yuborib, o’g’lini kishanlab qo’yishini buyuradi. Shundan so’ng, Qaysni zanjirlab, bir uyga qamab qo’yishadi.

Asliyatdagi XXXI bobda Laylini Ibn Salomga bermoqchi bo’lib to’y qilishadi. To’y kuni Ibn Salomning xafaqon kasali tutib, hushidan ketib qoladi. Hamma Ibn Salom bilan ovvora bo’lgan paytda, Layli biyobonga chiqib ketadi. Shu tariqa, ikki oshiq bir-biriga yetishadilar.

Tarjimada esa mazmun quyidagicha: Ibn Salom arabi otga minib, Layli eliga yo’l oladi. Qizning el-u xalqi yig’ilib, mehmonlarni kutib oladi. Laylining otasi yetti kun to’y berdi. Aroq-sharob suvday ichiladi. Nay chertkizib, qo’shiq aytqizib quvonchli kunni boshlaydilar. Layli nikohini mulla qiyadi. Shu joyda tarjimada ruscha so’z ishlatilgan: „Bola bersin *semyan* qutli“ [4:157]. Holbuki, qoraqalpoq tilida oila ma’nosida „sha’harraq“ so’zi bor.

Dostonda asliyat bilan tarjimada ba’zi o’rinlardagi tasvirlar mohiyatida farqli jihatlar mavjud:

– **asliyatda** Laylining otasi bir necha kun to’y berdi deyilsa, **tarjimada** aniq yetti kun to’y qilganligi aytiladi;

– **asliyatda** Ibn Salomning ko’p may ichganligi xafaqon kasali bo’lganligi sababli hushidan ketib qoladi, **tarjimada** esa bu haqda aytilmagan;

– **asliyatda** Ibn Salom Laylini uyiga olib qaytmaydi, Laylining qabilasida ekanligida hushidan ketib qoladi, **tarjimada** esa uyiga olib qaytdi va yo’lda Layli qochib keldi mazmuni aks etgan;

– **asliyatda** Layli va Majnun visol tasviri beriladi, **tarjimada** esa Layli va Majnun umuman uchrashmaydilar, bob Layli haqida elda yamon gaplar tarqalishi va unga muallif munosabati bilan yakunlanadi. XV bobda shamol Qaysning butun badanini boshdan-oyoq qumga ko’mib yuboradi. Tarjimada esa bu joylar yo’q, faqat „Qaysni qumning ustida yotar edi“ deya tasvirlanadi:

Qayis jatir ustinde qumniń.

Bul ne degen, quday-aw, sumliq!

Ta’kidlash kerakki. „Layli va Majnun“ dostoni aruzning hazaii musaddasi axrabi maobuzi mahzuf vaznida yozilgan bo’lib, tarjimada vazn saqlanmagan. Qolaversa, doston ayrim qisqartirilishlar bilan tarjima qilingan. Ba’zi o’rinlarda tarjimada mazmun o’zgargan. Bir qator voqea-hodisalar, obrazlar tarjimada berilmagan. To’g’ri, bu holat tarjima jarayonida asliyatdagi vazn va she’riy san’talar, shuningdek, qahramon ruhiy holatlarini qayta yaratishdagi murakkabliklar bilan bog’liq kechgan bo’lishi mumkin. Shu ma’noda, bunday o’rinlarda dostonning qoraqalpoq tilidagi tabdilini yaratish maqsadga muvofiq bo’lar edi.

Adabiyotlar

1. Каракалпак тилинің тусиндирме сөзлиги. III том. – Нөкис: «Қарақалпақстан», 1998. 367-б.
2. Навоий. Лайли ва Мажнун. – Тошкент: Ғафур Ғулом номидаги адабиёт ва санъат нашриёти, 1990. 264-б.
3. Навоий. Лайли ва Мажнун. – Тошкент: «Фан», 1992. 258-б.
4. Наўайи Ө. Сайландылары. – Нөкис: «Қарақалпақстан», 1991. 171-б.
5. Хожиахмедов А. Мумтоз бадийат малоҳати. – Тошкент: Шарқ нашриёт-матбаа концерни бош таҳририяти, 1999. 238-б.
6. Эшбаев Ж. Каракалпак тилининг қисқаша фразеологиялик сўзлиги. – Нөкис: «Қарақалпақстан», 1985. 158-б.
7. G’afurov I., Mo’minov O., Qambarov N. Tarjima nazariyasi. – Тошкент: «Tafakkur bo’stoni», 2012. 216-б.

REZYUME. Mazkur maqolada A.Navoiy „Layli va Majnun“ dostonining qoraqalpoq tiliga tarjimasi asliyat bilan qiyosiy holda tahlil qilingan. Shuningdek, asliyat va tarjimadagi baytlar soni va ularning mazmuniy muvofiqligi, she’riy san’atlar berilishi masalalari yoritilgan.

РЕЗЮМЕ. В статье перевод эпоса А.Навои „Лейли и Меджнун“ на каракалпакский язык был проанализирован в сравнении с оригиналом. Освещаются также вопросы о количестве стихов в оригинале и переводе и их содержательной совместимости в поэтическом искусстве.

SUMMARY. In this article the translation of the A.Navoi epic „Layli and Majnun“ into Karakalpak was analyzed in comparison with the original text. The number of verses are discussed in the original and translated versions, as well as their thematic consistency, and poetic artistry.

«УЛЛЫ ЖЫРАҰДЫҢ СЫРЛЫ ҚУБЫЛЫСЛАРЫ»

(Қаражан улы Нурабулла жыраў хақында)

С.Аяпов – еркин излениуши

Бердақ атындағы Қарақалпақ мәмлекетлик университети

Таянч сўзлар: санъат, қўбиз, жиров, жировчилик мактаби.

Ключевые слова: искусство, кобуз, жиров, жиров школа.

Key words: art, kobiz, zhiraw/bard, fat school.

Қарақалпак жыраўшылық өнеринде жыллар даўа-мында өзиниң белгили дәрежеде орны бар, уллы устаз жыраў, өз заманында карақалпақтың маңлай алды жыраўы болған Қаражан улы Нурабулла жыраўдың өмири хэм дөретиўшилиги хақында 1960-жылдан баслап

илимпазларымыз тәрәпинен баспа сөзде мағлыўматлар бериле баслады.

Әлбетте, бул мағлыўматлардың көпшилиги жыраўды көрген хэм еситкен адамлардан жазып алынған. Филология илимлериниң докторы, профессор

Қабыл Максетовтың «Қарақалпақ жырау бақсылары» атлы кітабында Нурабулла жыраудың өмір баяны хәм жыраушылығы хақындағы мағлыұматлардың дерлік барлығын оның баласы хәм шакирти Есемурат жыраудың аузынан жазып алғанлығын, жәнеде өз заманында Нурабулла жырауды көрген хәм еситкен адамлардың еске түсіріулері арқалы мағлыұматлар толықтырылғанлығын айтып өткен [1].

Бизди де өз гезегинде Нурабулла жыраудың өмири хәм дөретиушилиги хақында қосымша мағлыұматларды билиу мақсетинде Қоңырат районының бұрынғы Чапаев совхозы, хәзирги Мийнет абат ауыл пухаралар жыйынында жасаушы Ибрайым жырау Нуржановтың шаңарағында болдық.

Ибрайым Нуржанов – Нурабулла жыраудың шаулығы, Есемурат жыраудың ақлық баласы болып ол 1952-жылы тууылған хәм 2011-жылы қайтыс болған. Бул үйде бизлер, Есемурат жыраудың хизметин етип, ақыл-нәсиятларын еситип, пәтиясын алған келинлериниң бири, Ибрайым жыраудың өмирлик жолдасы болған Узақбаева Зийұар апа хәм оның Асқар (Алатау) атлы ортаншы палуан баласы менен сәубетлестик. Сәубетлесіу дауамында олардан уллы жыраулар хақында билгенлерин сорағанымызда Зийұар апа атасы Есемурат жыраудан еситкенлерин былай деп баслады:

Атамның айтыуы бойынша Нурабулла бабамыз бала кезинен-ақ қой-ешки бағып шопанышылық қылып жүретуғын болған. Күнде азанда ерте ауылдың қойларын жыйнап жайлауға алып кетип, кешқұрын алып қайта-туғын болған. Шама менен 6-7 жасында күндеги әдети бойынша жайлауда, қой бағып жүрген жеринде алдына бир ақ кийинген аппақ сақаллы бир қария келип Нурабулланың таңлайына түкирип кеткен дейди. Сол уақытта Нурабулланың аузы көпирип қула дүзде уйқлап қалған. Кеш құрын қойлардың бирде ярымы ғана ауылға қайтқан, ал қалғандары болса жайлауда қалған. Жоғалтқан қойларын излеген ауыл адамлары менен Нурабулланың әкеси Қаражанда, баласын излеп қой бағып жүрген жерине келип қараса баласының қула дүзде жатырғанын көреді. Қаражан дәрхал Нурабулланы көтерип үйине алып келеди де, ауылдың күшли молласын шақыртып кітап аштырады. Сонда молла «мен бул балада өзешіе қасийет көрип турман, бул бала ауырыу емес, тәуір болады хәм ел ишинде жүдә атақ-абыройға иіе болады» деген екен. Арадан бираз уақытлар өтип Нурабулла күнде ыңылдай беретугын, бир ағашты екінши ағашқа тийгизип қобыз шерткен сыяқлы, бир нәрселерди айтып жүретуғын әдет шығарады. Қаражан баласының бул ықласын көрип өзиде бұған қызығыушылық пенен қарап, оған суу қабақты кесип ортасынан жип тартып берген. Нурабулла қолына таяқ алып хәм оны қобыз қылып шертіп жүретуғын болған. Соннан кейин жыраушылыққа қатты қызыгып, устазға ерген екен [2] ... дейди келини Зийұар апа.

Бул сөзди жырау Ибрайым Нуржановта өзи тири кезинде жырау бабалары хақында билгенлерин улқызларына айтып берип отыратуғын болған. Буны Ибрайым ағадан еситкенлигин баласы Асқар аға да қосымша қылып айтып өтті.

Солай етип, бул қызығыушылық пенен ержетип ақылына енген Нурабулла өзиниң жыраушылыққа болған қызығыушылығын жойтпайды, керисинше жырау болыу жолына түсип бир нешше атақлы жырауларға шәкирт болып көреді. Хәттеки өз репертуарын байыту мақсетинде Бухараға кетип баратырған кәрұанға илесип Бухарадағы Қазақбай жырауға барып тәлим алады.

Профессор Қабыл Максетов, өз мийнетлеринде Нурабулланың даңқының көтерилиуін былай деп келтиреді:

«Нурабулла қара, жақсы емес атын минип, қобызын қоржынға салып, Шымбай жақты қыдырмақшы болған, шамасы Бухарадан келгеннен кейин болыуы керек.

Шымбайға араласып, ауыл-елдің үсти менен жүрип киятырса, ол бир той берип атырған байдың үйиниң үстинен шығады. Нурабулла үйдиң қасынан өте бергенде, «бул тойханадан биреу шығып, аттан түс, иркил», – деп айтпас па деп қыял етеди, бирақ хеш ким оның менен жөнли сөйлеспейди. Нурабулла туура ауылдың ортасы менен өтип, ауылдан дауыс жетпес шетиректеги бир жаман, жығылайын деп турған қара үйдиң қапталындағы ғаррыдан бир ақшам мийман болыуы сорады. Ғарры макул көреді. Ауылдан узақта болса да бул үйлердеги адамларда тойға кетип қалған. Жаңағы Нурабулланың барған үйиндеги ғарры да тойға барыуға асығады. Сонда Нурабулла турып: «Ғаррылар, сизлерге қобыз шертіп берсем тыңлармысыз?» – деди. Ғаррылар да «әжеп» дести. Нурабулла қоржынынан қобызды алады. Еки ғаррының алдына «я яббар» деп кирискенде ғаррылар жайласып отырып алышты. Нурабулланың дауысы кем-кемнен күшейип тойханаға жетипти. Тойханада жырау еситип атырған адамлар «әжайып дауысты» еситип серпилип ауылдың сыртына шубырыпты. Баяғы Нурабулла отырған ылашықтың иши түе сырты да адамға толып, «бала жырауды» көрмекши болған адамлар үйди қысу менен жаман ылашықтың күл-талқанын шығарыпты. Жаман ылашық пашырлап ишке қулапты. Үй ийеси қыйналғанда Нурабулла үй ийесиниң кеулин табатуғынын айтыпты. Адамлар алыстағы тойханадан жыйналғаны үстине жыйнала берипти. Тойханадағы жырау-бақсының үстинде адам қалмағанлықтан той бериуши бай бир адамды жиберип, бала жырауды «келсин» деп жиберипти. Бирақ, Нурабулла оған кулак аспай «маған сениң тойханаңнан жарлының ылашығы жақсы», деп бармапты. Ең ақырында байдың өзи келип, Нурабулладан тойханадағылардың сезбей қалғаны ушын кеширим сорап, тойханаға барыуды өтинеди, жыйналған халық та бала жырауға тәселле берип, тойханаға барыуға кеңес береді.

Нурабулла тойханаға барып үш күн, үш түн тынбастан жырлайды. Оннан кейин оның даңқы дөгерек елге кеңнен жайылады. Ол сол жерлердеги көп ғана мереке-лерди атқарады. Олжалы болып Қоңыратқа қайтады. Соннан баслап Нурабулланың аты көпшиликке таралып қалың елге кеңнен мәлим болады» [3].

Нурабулла жырау барлық уллы жыраулар сыяқлы арқалы, әруақлы жыраулардан бири болған. Бул бойынша Ибрайым жыраудың баласы Асқар ағаның айтыуларына қарағанда Нурабулла бабаның қаракус деген аңға шығатуғын қусы болған. Той тамашалардан бос кезлеринде баласы Есемуратты ертип екеуи ат шауып жүрип қус салып, аң аулайтуғын болған.

Ол кезлери Есемурат жырау жас жигит екен. Бир күни аңға шығып, қаракусты ушырып жиберип изинен бағытлап баратырса Нурабулла жырау бирден атты қаттырақ шауып баласына да қарамай кетип қалған. Есемурат болса «хау хау...» деп қарайыуы менен булда изинен атты шауып келе берген. Көзиниң ушында кетип баратырған Нурабулла жырау бир қара үйге жақынлап, дәрхал аттан түсе сала қара үйдиң төбесине шығып үйдиң түңлигинен ишке кирген. Сол уақытта Есемуратта ат шауып келип қарап тұрса Нурабулла жырау қолына бир нәрсени ұслап, оны қамшы менен сабап қара үйдиң есигинен шығып киятырған екен. Сонда Есемураттың көзине хеш нәрсе көринбеген, не екенін де билмеген, тек қана шыңқырып баратырған дауыс қулағына еситилип тұрған. Кейин ала билсе, сол үйди шайтанлап атырған екен. Үйде жүкли (еки қабат) келиншек бар болып, сол келиншек босана алмай қыйналып атырғанда шайтанлар жаңағы келиншектің бауырын отқа басып жейин деп атырған екен. Нурабулла жырау буны сезип қара үйдиң түңлигинен кирип шайтанды ұслап есиктен шығып киятырған екен. Егер есиктен киргенде шайтан түңликтен қашып кетуғынлығын Нурабулла жырау алдыннан билген екен. Кейин шайтанды ұслап, қара үйден арманырақ жерге барыңқырап ол менен сөйлескен.

Сонда, Шайтанның тилиниң астында теңге болады екен, соны Нурабулла жыраў алып қойған, себеби ол теңге шайтанның жаны болған дейди. Кейин шайтан Нурабулла жыраўға жалынып *“мениң теңгемди бер, мен сениң 7-пуштыңа шекем жоламайман”* деп сол шәрт пенен теңгесин қайтарып берген екен. Бул ўақыяны Есемурат жыраў ақлығы Ибрайым жыраўға, Ибрайым жыраў баласы Асқар ағаға айтып берген екен [4].

Мине, Нурабулла жыраўдың әрўақы, арқалы жыраў болғанлығын жоқарыда келтирилгениндей шайтанды көрип, оны услап бәнт қылып, сөйлескенлигинен аңлаған болсақ, баласы Есемурат жыраўдың әрўағы әкесинен анағұрлым әзизлеў екенін Нурабулланың услаған шайтанын Есемурат көрмеген, лекин оның шыңқырған даўысын қулағы еситкенлигинен билсек болады.

Усы орында халқымызға белгили журналист Есенбай Ермановтың «Жумабай Жыраў Базаров» атлы жыраўдың өмири хәм дәретиўшилигине арналған китабында Нурабулла жыраў хакқында Жумабай жыраўдың аўзынан жазып алынған төмендеги мағлыўматларды келтирип өткен:

Нурабулла жыраў атақлы Турымбет жыраўдан тәлим алған хәм қарақалпақтың маңлай алды жыраўы болып өткен. Бир жыллары Хийўа ханы қарақалпақтан 3 жыраў шақырады. Ханнан хәмир болса пуқараға не турыс. Нурабулла қасына Әбдирасули жыраўды хәм ол ўақытлары жас талантлы жыраў есапланатуғын баласы Есемурат жыраўды ертип Хийўаға сапар етеди.

Хан жыраўларды жыллы қабылдайды. Сыйлы мийман етеди. Ертеңине үлкен терис әйўанды жасандырып төсеп, жыраўларды алдына отырғызады. Хаял-бала-шағаларын жайдың жоқарғы қабатындағы орынға жайластырады. Нурабулла жыраў геўдели болмағаны менен «хаў» дегенде қасындағылар қорқып кететуғын жүдә ири даўыслы адам болған.

Нурабулла жыраў 3 қобыздың қуўатлаўында сазға қосып таң атқанша ханға қарақалпақ дәстанларынан жырлап береді. Хан жыраўдың бәлент лапызына жүдә қайыл қалады. Ал ханның бала-шағалары түни менен

жыраўларды биримлеп қайта-қайта жырлатып әбден шаршатады. Сонда Нурабулла жыраў:

жантақлы жерде сона бар,
тек жүрмегенге бәле бар,
және бир сөзим және бар,

деп изин хаял-қызларға ақыл-нәсият сөзлерден қуралған терме менен алып кетеди. Сонда екінши қабатта жыраўды тыңлап отырған ханша үлкен орамалға пул түйип жыраўдың алдына дүрс еттирип таслайды. Жыраўлардан кеўли толған хан олардың хәр бирине арнап шапан жаўған, ал Нурабуллаға жыраўлықтан тапқан табысынан салық алынбасын деп пәтек жазып берген. Усы ўақыядан кейин Нурабулла жыраў Тахтакөпирден халқы көп Қоңыратқа көшип келип жыраўшылық еткен екен...[5].

Халық аўзында Нурабулла жыраў Қызыр “Қыдыр ата” көрген жыраў деген де әпсаналар бар. Бул әпсана бойынша Нурабулла жыраўға ақ кийинген бир қарры ата көринип *“Балам маңлайыңа берейинбе – таңлайыңа берейинбе”* дегенде Нурабулла *“Ата маңлайыма да бер – таңлайыма да бер”* деген екен.

Сонда Нурабулла жыраўдың *«Ата маңлайыма да бер»* деген тилеги, бул жыраўдың өмири даўамында Алла таланың берген талантының арқасында 24-тей шәкиртти изине ертип халық арасында жыраўшылық қылып жүргенлигинен хәм өз перзентлери, ақлық-шаўлықларының да усы кәсипти бүгинги күнге шекем әўлатдан-әўлатқа шынжырма-шынжыр даўам еттирип келгенлигин айтатуғын болсақ, ал, оның *«таңлайыма да бер ата»* деген бул тилеги, Нурабулла жыраўдың бүл-бүл зибан хәш хәўазлы, бәлент лапызлы хәм халық тилиндеги әпсанаўий жыраў болғанлығын көриўге болады.

Жуўмақлап айтқанда, уллы жыраў хакқында халық арасында белгили болған усындай әпсаналар хәм қызықлы мағлыўматлар еледе көп. Олардың барлығы да мәзи бөрттирме сөзлер емес, болмыстан алынған ўақыялар да болыўы мүмкин. Өйткени, хәр қандай өнер ийесине байланыссы айтылған аңыз-әпсаналардың төркинinde әлбетте хакыйқатлық та жатады.

Әдебиятлар

1. Максетов Қ. Қарақалпақ жыраў бақсылары. –Нөкис: «Қарақалпақстан» 1983, 29- б.
2. С.Аяповтың дала жазыўлары. 2024 жыл Қоңырат р/н.
3. Максетов Қ. Қарақалпақ жыраў бақсылары. –Нөкис: «Қарақалпақстан» 1983, 30-31-б.
4. С.Аяповтың дала жазыўлары 2024-жыл Қоңырат р/н.
5. Ерманов Е. Жумабай жыраў Базаров. –Нөкис: «Қарақалпақстан» ис 2000, 8-12- б.

РЕЗЮМЕ. Мазкур мақола қарақалпақ жировчилик санъатида ўзининг сезиларли даражада ўрни бор, бир қанча атоқли шоғирдларнинг устози Қаражан ўғли Нурабулла жиров ҳақида ёзилган. Бунда жировнинг халқ оғзаки афсоналаридан ташқари, авлодларининг жиров ҳақидаги бизга сўзлаб берган маълумотларини ҳам келтириб ўтдик.

РЕЗЮМЕ. Данная статья написана о Нурабулле Жирове, сыне Каражана, занимающем значительное место в творчестве каракалпакского жиро́ва, учителя нескольких известных учеников. Помимо легенд о Жирове в устах народа, мы упомянули и сведения, которые нам рассказали о Жирове его потомки.

SUMMARY. This article is written about Nurabulla Zhirov, the son of Karazhan, who occupies a significant place in the work of the Karakalpak Zhirov, the teacher of several famous students. In addition to the legends about Zhirov in the mouths of the people, we also mentioned the information that his descendants told us about Zhirov.

MILLIY OYANÍW DÁWIRI HÁM LIRIKALÍQ QAHARMAN MÁSELESİ

P.Dabilov – *filologiya ilimleri boyınsha filosofiya doktori*

Berdaq atındaǵı Qaraqalpaq mámleketlik universiteti

Tayanch so'zlar: milliy uyg'onish davri, publitsistik lirika, lirik qahramon, lirik personaj, shoir obrazi, badiiy detal, lirik konflikt, estetik ideal, badiiy obraz.

Ключевые слова: эпоха национального возрождения, публицистическая лирика, лирический герой, лирический персонаж, образ поэта, художественная деталь, лирический конфликт, эстетический идеал, художественный образ.

Key words: the era of national revival, journalistic lyrics, lyrical hero, lyrical character, image of the poet, artistic detail, lyrical conflict, aesthetic ideal, artistic image.

XX ásirdiń 80-jıllarınıń ekinshi yarımında burınǵı Keńes hókımetiniń jámiyetlik turmısında júz bergen sociallıq-siyası waqıyalar hám ruwxıy daǵdarıslar milliy oyaniw dáwiri sıpatında tariyxqa kirdi.

Bul jańalanıw dáwiriniń ádebiyatı dógeriginde óz waqtında hám házir de qızǵın diskussiyalar hám kózqaraslar bildirilmekte.

Milliy oyaniw dáwiri lirikasına tán bolǵan bunday ózgeshelikler tuwralı ózbek ádebiyatshısı I.Haqqulov bılay

deydi: «Insan balası óz átirapın jalǵan, aldaw hám illetler orap alǵanlıǵın tereń seze baslaǵanda haq sózdiń dilgirine aylanadı. Sonda ol márt shayrıń ańsaydı. Bul – negizinde ózin shayır bilip, mazmun shegarası tar, hár túrli júzeki gáppler menen kewillerdi iǵır qılǵan qanshadan-qansha qálemkeshlerden beziw, belgili bir áwladtıń aldınıǵı wákılleri pikir hám júrek dártlerin taza sezimler menen sáwlelendire alatuǵın shayır hawazına bolǵan mütajlıkdur» [3:123]. Jańalanıw dáwiri dep atalǵan jıllardaǵı ózbek